

A BAKONY FUTÓBOGÁR FAJAINAK (COLEOPTERA: CARABIDAE) LISTÁJA

KUTASI CSABA

Bakonyi Természettudományi Múzeum
H–8420 Zirc, Rákóczi tér 3-5.
entomologia@bakonymuseum.koznet.hu

KUTASI, CS.: *A check-list of the carabid beetles of Bakony Mountains (Coleoptera: Carabidae)*

Abstract. A total of 390 ground-beetle species are listed from the Bakony Mts. This number represents 75 percent of the Hungarian carabid fauna. Seven carabid species are recorded from the Bakony for the first time, while 15 names are deleted from the fauna of Bakony-Mts.

Keywords: Carabidae, Hungary, Bakony, faunistics, new records

Bevezetés

A futóbogarak a bogarak rendjének egyik legjobban kutatott, fajgazdag családja, melyek hazánkban is jelentős fajszámmal képviseltetik magukat. Magyarországon jelenleg 534 fajt tartunk nyilván (MERKL & VIG 2009). A faunisztikai kutatásoknak mindig új lendületet ad egy-egy nagyobb közigazgatási egység, tájegység fajlistáinak publikálása. E jegyzékek részben képet adnak az adott terület kutatottságáról, részben jól összevethetőek egyes kisebb területek fajlistáival.

Az utóbbi időszakban számos hazai terület (többnyire megyék) futóbogár-adatait tették közzé (HORVATOVICH 2001, 2002, NAGY et al. 2004).

Anyag és módszer

1973-ban látott napvilágot TÓTH Lászlónak a Bakony futóbogár-faunájáról írt alapvetése, melyben gyűjteményi és irodalmi adatok összegzésével 330 faj előfordulását közölte a tájegységről. Az azóta eltelt 36 év alatt sokrétű gyűjtések folytak a tájegység különböző te-

rületein, valamint számos olyan közlemény látott napvilágot, melyben a Bakony futóbogarraira vonatkozó adatok szerepelnek.

Az 1974-ben megjelent Magyarország Állatvilága sorozat futóbogarak egy részét tárgyaló kötetében már találunk egy Bakony területére új futóbogáradatot (HORVATOVICH 1974), ezt követően 8 évet kell várni a következő új faj közlésére (HORVATOVICH 1982). Horvatovich Sándor 1992-ben Magyarország faunájára új taxonként publikálta a *Harpalus xanthopus winkleri* Schauburger, 1923 fajt, melyet Retezár Imre gyűjtött Porván. 1973-tól 1996-ig összesen 3 új futóbogár fajt mutattak ki a Bakonyból, 1996-tól pedig csaknem minden évben publikáltak korábban még nem közölt fajokat (**1. táblázat**).

1. táblázat: A Bakonyból 1973-óta közölt új futóbogár fajok száma évenként

évek	új fajok	publikációk
1974	1	HORVATOVICH 1974
1982	1	HORVATOVICH 1982
1992	1	HORVATOVICH 1992
1996	5	SZÉL 1996, SZÉL & HEGYESSY 1996
1997	5	KUTASI 1997
1998	5	KUTASI 1998, KUTASI 1998a
1999	13	KUTASI 1999, RETEZÁR-SZÉKELY 1999
2000	4	KUTASI 2000, KUTASI & SZÉL 2000
2001	4	KUTASI 2001
2002	4	KUTASI & SÁGHY 2002, HEGYESSY & SZÉL 2002
2003	3	SZÉL & KUTASI 2003, KUTASI & KÁDÁR 2003
2004	7	KUTASI 2004, KUTASI et al. 2004, NAGY et al. 2004
2005	1	KUTASI et al. 2005
2006	9	KUTASI 2006, SZÉL 2006
2008	1	KUTASI & SZÉL 2008
2009	7	jelen közlemény

Eredmények

A Bakony futóbogarainak jegyzékét részben az alábbi, csaknem 60 publikáció adatai alapján állítottam össze: KUTHY 1897, CSIKI 1905, 1906, 1906a, 1907, 1908, 1922, 1944, 1946, VÁNGEL 1906, WACHSMANN 1907, DUDICH 1925, SZÉKESSY 1936, 1943, SIROKI 1964, LOKSA 1966, TÓTH 1968, 1973, 1979, 1980, HORVATOVICH 1974, 1980, 1982, 1992, SZÉL & HEGYESSY 1996, SZÉL 1996, 1999, 2006, 2009, KUTASI 1997, 1998, 1998a, 1999, 2000, 2000a, 2001, 2004, 2004a, 2006, 2007, KUTASI & SZÉL 2000, 2006, 2007, 2007a, 2008, HEGYESSY & SZÉL 2002, KUTASI & SÁGHY 2002, SZÉL & BÉRCES 2002, SZÉL & KUTASI 2003, KUTASI & KÁDÁR 2003, KUTASI et al. 2004, 2005, NAGY et al. 2004, SZÉL et al. 2004, ROZNER 2005, SZÉL et al. 2006, BÉRCES et al. 2007, SZÉL et al. 2007. A szakirodalmi adatokon túl feldolgoztam az újabb bakonyi gyűjtések anyagát, valamint elvégeztem a korábban meghatározott példányok revízióját is. A Bakonyi Természettudományi Múzeum mintegy 17.000 példányt számláló futóbogár-gyűjteménye a jelen munkához biztos háttérül szolgált. A Magyar Természettudományi Múzeum gyűjteményében található bakonyi anyagok, valamint magánszemélyek gyűjteményeinek átvizsgálása a következő évek feladata lesz, amely még módosíthatja a jelenlegi fajlistát.

A Bakony területének lehatárolásához a természetföldrajzi tájbeosztást vettem alapul (PAPP 1968). Ez alapján az alábbi tájakról származó adatokat szerepeltettem a fajlistában: Keszthelyi-hegység, Tapolcai-medence, Balaton-felvidék, Északi-Bakony, Déli-Bakony, Bakonyalja a Pannonhalmi-dombsággal. A lista tartalmazza WACHSMANN (1907) adatait is Pápa környékéről, mivel nem lehet eldönteni, hogy a fajok a Marcal-medencéből vagy a Magas-Bakonyból származnak.

A Bakony futóbogarainak (Carabidae) listája, 2009

- Cicindela soluta pannonica* Mandl, 1936
Cicindela sylvicola Dejean, 1822
Cicindela campestris Linnaeus, 1758
Cicindela hybrida Linnaeus, 1758
Lophyridia littoralis nemoralis (Olivier, 1790)
Cylindera germanica Linnaeus, 1758
Cylindera arenaria viennensis Schrank, 1781
Aptinus bombarda (Illiger, 1800)
Brachinus crepitans (Linnaeus, 1758)
Brachinus elegans Chaudoir, 1842
Brachinus psophia Audinet-Serville, 1821
Brachinus explodens Duftschmid, 1812
Omophron limbatum (Fabricius, 1776)
Calosoma sycophanta (Linnaeus, 1758)
Calosoma inquisitor (Linnaeus, 1758)
Calosoma auropunctatum (Herbst, 1784)
Carabus coriaceus coriaceus Linnaeus, 1758
Carabus hungaricus hungaricus Fabricius, 1792
Carabus nodulosus Reuter, 1799
Carabus clathratus auraniensis G. Müller, 1902
Carabus cancellatus soproniensis Dejean, 1826
Carabus ulrichii sokolari Born, 1904
Carabus granulatus granulatus Linnaeus, 1758
Carabus germari exasperatus Duftschmid, 1812
Carabus intricatus intricatus Linnaeus, 1761
Carabus problematicus problematicus Herbst, 1786
Carabus convexus convexus Fabricius, 1775
Carabus marginalis marginalis Fabricius, 1794
Carabus nemoralis nemoralis Müller, 1764
Carabus glabratus glabratus Paykull, 1790
Carabus hortensis hortensis Linnaeus, 1758
Carabus scabriusculus scabriusculus Olivier, 1795
Carabus arvensis austriacae Sokolaø, 1907
Carabus scheidleri pannonicus Csiki, 1906
Carabus scheidleri vertesensis Retezár, 1974
Cychrus attenuatus Fabricius, 1792
Cychrus caraboides caraboides (Linnaeus, 1758)
Leistus rufomarginatus (Duftschmid, 1812)
Leistus piceus piceus Fröhlich, 1799
Leistus ferrugineus (Linnaeus, 1758)
Nebria brevicollis (Fabricius, 1792)
Notiophilus aestuans (Dejean, 1826)
Notiophilus palustris (Duftschmid, 1812)
Notiophilus laticollis Chaudoir, 1850
Notiophilus rufipes Curtis, 1829
Notiophilus biguttatus (Fabricius, 1779)
Elaphrus uliginosus Fabricius, 1792
Elaphrus cupreus Duftschmid, 1812
Elaphrus riparius (Linnaeus, 1758)
Elaphrus aureus Ph. W. J. Müller, 1821
Loricera pilicornis (Fabricius, 1775)
Scarites terricola Bonelli, 1813
Clivina ypsilon Dejean, 1830
Clivina collaris (Herbst, 1784)
Clivina fossor (Linnaeus, 1758)
Dyschirius globosus (Herbst, 1784)
Dyschirius rufipes (Dejean, 1825)
Dyschirius laeviusculus Putzeys, 1846
Dyschirius nitidus (Dejean, 1825)
Dyschirius chaldeus Erichson, 1837
Dyschirius politus (Dejean, 1825)
Dyschirius aeneus (Dejean, 1825)
Dyschirius tristis Stephens, 1827
Dyschirius bonellii Putzeys, 1846
Dyschirius salinus striatopunctatus Putzeys, 1846
Dyschirius chalybaeus gibbifrons Appfelbeck, 1899
Dyschirius intermedius Putzeys, 1846
Dyschirius parallelus ruficornis Putzeys, 1846
Brosicus cephalotes (Linnaeus, 1758)
Epaphius secalis (Paykull, 1790)
Trechus obtusus Erichson, 1837
Trechus quadristriatus (Schrank, 1781)
Trechus austriacus Dejean, 1831
Trechus pilisensis Csiki, 1918
Blemus discus (Fabricius, 1792)
Tachys scutellaris Stephens, 1828
Paratachys fulvicollis (Dejean, 1831)
Paratachys micros (Fischer, 1828)
Paratachys bistriatus (Duftschmid, 1812)
Paratachys turkestanicus (Csiki, 1928)
Elaphorus diabrachys (Kolenati, 1845)
Porotachys bisulcatus (Nicolai, 1822)
Tachyta nana (Gyllenhal, 1810)
Bembidion laticolle (Duftschmid, 1812)

Bembidion lampros (Herbst, 1784)
Bembidion properans (Stephens, 1828)
Bembidion punctulatum Drapiez, 1821
Bembidion dentellum (Thunberg, 1787)
Bembidion semipunctatum (Donovan, 1806)
Bembidion varium (Olivier, 1795)
Bembidion ephippium (Marscham, 1802)
Bembidion tibiale (Duftschmid, 1812)
Bembidion geniculatum Heer, 1837
Bembidion dalmatinum (Dejean, 1831)
Bembidion deletum Audinet-Serville, 1821
Bembidion modestum (Fabricius, 1801)
Bembidion lunatum (Duftschmid, 1812)
Bembidion tetracolum (Say, 1823)
Bembidion subcostatum javurkovae Fassati, 1944
Bembidion femoratum (Sturm, 1825)
Bembidion illigeri Netolitzky, 1914
Bembidion elongatum Dejean, 1831
Bembidion doderoi Ganglbauer, 1891
Bembidion schueppelii (Dejean, 1831)
Bembidion gilvipes (Sturm, 1825)
Bembidion fumigatum (Duftschmid, 1812)
Bembidion assimile Gyllenhal, 1810
Bembidion minimum (Fabricius, 1792)
Bembidion latiplaga (Chaudoir, 1850)
Bembidion azurens Dalla Torre, 1877
Bembidion tenellum (Erichson, 1837)
Bembidion quadrimaculatum (Linnaeus, 1761)
Bembidion quadripustulatum Fabricius, 1781
Bembidion doris (Panzer, 1797)
Bembidion articulatum (Panzer, 1796)
Bembidion octomaculatum (Goeze, 1777)
Bembidion obtusum Serville, 1821
Bembidion biguttatum (Fabricius, 1779)
Bembidion inoptatum (Schaum, 1857)
Bembidion lunulatum (Fourcroy, 1785)
Bembidion guttula (Fabricius, 1792)
Bembidion mannerheimii (C. R. Sahlberg, 1827)
Asaphidion flavipes (Linnaeus, 1761)
Pogonus luridipennis (Germar, 1822)
Pogonus transfuga Chaudoir, 1871
Patrobus atrorufus (Stroem, 1768)
Stomis pumicatus (Panzer, 1796)
Poecilus punctulatus (Schaller, 1783)
Poecilus cupreus (Linnaeus, 1758)
Poecilus versicolor (Sturm, 1824)
Poecilus striatopunctatus (Duftschmid, 1812)
Poecilus lepidus (Leske, 1785)
Poecilus sericeus Fischer, 1824
Pterostichus cursor (Dejean, 1828)
Pterostichus vernalis (Panzer, 1796)
Pterostichus leonisi Apfelbeck, 1904
Pterostichus fasciatopunctatus (Creutzer, 1799)
Pterostichus aethiops (Panzer, 1797)
Pterostichus melanarius (Illiger, 1798)
Pterostichus incommodus Schaum, 1858
Pterostichus melas (Creutzer, 1799)
Pterostichus hungaricus (Dejean, 1828)
Pterostichus transversalis (Duftschmid, 1812)
Pterostichus strenuus (Panzer, 1797)
Pterostichus diligens (Sturm, 1824)
Pterostichus longicollis (Duftschmid, 1812)
Pterostichus aterrimus (Herbst, 1784)
Pterostichus elongatus (Duftschmid, 1812)
Pterostichus ovoideus (Sturm, 1824)
Pterostichus minor (Gyllenhal, 1827)
Pterostichus macer (Marsham, 1802)
Pterostichus niger (Schaller, 1783)
Pterostichus oblongopunctatus (Fabricius, 1787)
Pterostichus nigrita (Paykull, 1790)
Pterostichus rhaeticus Heer, 1837
Pterostichus anthracinus (Illiger, 1798)
Pterostichus gracilis (Dejean, 1828)
Molops elatus (Fabricius, 1801)
Molops piceus piceus (Panzer, 1793)
Abax carinatus (Duftschmid, 1812)
Abax parallelepipedus (Piller & Mitterpacher, 1783)
Abax parallelus (Duftschmid, 1812)
Abax ovalis (Duftschmid, 1812)
Olisthopus rotundatus (Paykull, 1790)
Olisthopus sturmi (Duftschmid, 1812)
Oxypselaphus obscurus (Herbst, 1784)
Paranchus albipes (Fabricius, 1796)
Platynus livens (Gyllenhal, 1810)
Platynus krynickii (Sperk, 1835)
Platynus longiventris Mannerheim, 1825
Platynus assimilis (Paykull, 1790)
Anchomenus dorsalis (Pontoppidan, 1763)
Agonum antennarium (Duftschmid, 1812)
Agonum thoreyi (Dejean, 1828)
Agonum fuliginosum (Panzer, 1809)
Agonum piceum (Linnaeus, 1758)
Agonum micans (Nicolai, 1822)
Agonum marginatum (Linnaeus, 1758)
Agonum gracilipes (Duftschmid, 1812)
Agonum viridicupreum (Goeze, 1777)
Agonum sexpunctatum (Linnaeus, 1758)
Agonum lugens (Duftschmid, 1812)
Agonum atratum (Duftschmid, 1812)
Agonum muelleri (Herbst, 1784)
Agonum hypocrita (Apfelbeck, 1904)
Agonum longicorne Chaudoir, 1845
Agonum versutum Sturm, 1824
Agonum viduum (Panzer, 1797)
Agonum angustatum Dejean, 1828
Agonum permolestum Puel, 1938
Agonum emarginatum (Gyllenhal, 1827)
Agonum duftschmidii J. Schmidt, 1994
Platyderus rufus (Duftschmid, 1812)
Synuchus vivalis (Illiger, 1798)
Calathus fuscipes (Goeze, 1777)
Calathus erratus (C. R. Sahlberg, 1827)

Calathus ambiguus (Paykull, 1790)
Calathus melanocephalus (Linnaeus, 1758)
Calathus cinctus Motschulsky, 1850
Dolichus halensis (Schaller, 1783)
Sphodrus leucophthalmus (Linnaeus, 1758)
Laemostenus terricola (Herbst, 1784)
Acinopus ammophilus Dejean, 1829
Zabrus spinipes (Fabricius, 1798)
Zabrus tenebrioides (Goeze, 1777)
Amara chaudiroi incognita Fassati, 1946
Amara fulvipes (Audinet - Serville, 1821)
Amara plebeja (Gyllenhal, 1810)
Amara tricuspidata Dejean, 1831
Amara eurynota (Panzer, 1797)
Amara saphyrea Dejean, 1828
Amara anthobia A. Villa et G. B. Villa, 1833
Amara nitida Sturm, 1825
Amara ovata (Fabricius, 1792)
Amara similata (Gyllenhal, 1810)
Amara tibialis (Paykull, 1798)
Amara familiaris (Duftschmid, 1812)
Amara lucida (Duftschmid, 1812)
Amara famelica Zimmermann, 1831
Amara aenea (De Geer, 1774)
Amara curta Dejean, 1828
Amara communis (Panzer, 1797)
Amara convexior Stephens, 1828
Amara lunicollis Schiødte, 1837
Amara sabulosa (Audinet - Serville, 1821)
Amara bifrons (Gyllenhal, 1810)
Amara ingenua (Duftschmid, 1812)
Amara cursitans (Zimmermann, 1831)
Amara municipalis (Duftschmid, 1812)
Amara equestris (Duftschmid, 1812)
Amara consularis (Duftschmid, 1812)
Amara majuscula Chaudoir, 1850
Amara fulva (O. F. Müller, 1776)
Amara crenata (Dejean, 1782)
Amara apricaria (Paykull, 1790)
Amara aulica (Panzer, 1797)
Amara gebleri Dejean, 1831
Amara convexiuscula (Marshall, 1802)
Anisodactylus signatus (Panzer, 1796)
Anisodactylus binotatus (Fabricius, 1787)
Anisodactylus nemorivagus (Duftschmid, 1812)
Diachromus germanus (Linnaeus, 1758)
Dixus clypeatus (Rossi, 1790)
Parophonus hirsutulus (Dejean, 1829)
Parophonus maculicornis (Duftschmid, 1812)
Parophonus dejeani (Csiki, 1932)
Pangus scaritides (Sturm, 1818)
Harpalus hospes Sturm, 1818
Harpalus calceatus (Duftschmid, 1812)
Harpalus rufipes (De Geer, 1774)
Harpalus griseus (Panzer, 1797)
Harpalus signaticornis (Duftschmid, 1812)
Harpalus flavescens (Piller et Mitterpacher, 1783)
Harpalus froelichii Sturm, 1818
Harpalus hirtipes (Panzer, 1797)
Harpalus zabroides Dejean, 1829
Harpalus affinis (Schrank, 1781)
Harpalus melancholicus Dejean, 1829
Harpalus tenebrosus Dejean, 1829
Harpalus dimidiatus (Rossi, 1790)
Harpalus caspius (Steven, 1806)
Harpalus rubripes (Duftschmid, 1812)
Harpalus marginellus Dejean, 1829
Harpalus cupreus Dejean, 1829
Harpalus smaragdinus (Duftschmid, 1812)
Harpalus distinguendus (Duftschmid, 1812)
Harpalus oblitus Dejean, 1829
Harpalus pygmaeus Dejean, 1829
Harpalus quadripunctatus Dejean, 1829
Harpalus atratus Latreille, 1804
Harpalus luteicornis (Duftschmid, 1812)
Harpalus latus (Linnaeus, 1758)
Harpalus xanthopus winkleri Schaubberger, 1923
Harpalus honestus (Duftschmid, 1812)
Harpalus rufipalpis Sturm, 1818
Harpalus autumnalis (Duftschmid, 1812)
Harpalus fuscipalpis Sturm, 1818
Harpalus servus (Duftschmid, 1812)
Harpalus serripes (Quensel, 1806)
Harpalus albanicus Reitter, 1900
Harpalus anxius (Duftschmid, 1812)
Harpalus subcylindricus Dejean, 1829
Harpalus pumilus Sturm, 1818
Harpalus picipennis (Duftschmid, 1812)
Harpalus flavicornis Dejean, 1829
Harpalus modestus Dejean, 1829
Harpalus tardus (Panzer, 1797)
Ophonus stictus Stephens, 1828
Ophonus sabulicola ponticus Schaubberger, 1926
Ophonus ardosiacus (Lutschnik, 1922)
Ophonus diffinis (Dejean, 1829)
Ophonus subquadratus (Dejean, 1829)
Ophonus cribricollis (Dejean, 1829)
Ophonus azureus (Fabricius, 1775)
Ophonus nitidulus Stephens, 1828
Ophonus gammeli (Schaubberger, 1932)
Ophonus cordatus (Duftschmid, 1812)
Ophonus puniticollis (Paykull, 1798)
Ophonus puncticeps (Stephens, 1828)
Ophonus parallelus Stephens, 1828
Ophonus melleti (Heer, 1837)
Ophonus rupicola (Sturm, 1818)
Ophonus subsinuatus Rey, 1886
Ophonus rufibarbis (Fabricius, 1792)
Ophonus schaubbergerianus Puel, 1937
Stenolophus discophorus Fischer, 1823
Stenolophus skrimshiranus Stephens, 1828
Stenolophus teutonius (Schrank, 1781)

- Stenolophus abdominalis persicus* Mannerheim, 1844
Stenolophus steveni Krynicki, 1832
Stenolophus mixtus (Herbst, 1784/85)
Acupalpus interstitialis Reitter, 1884
Acupalpus elegans (Dejean, 1829)
Acupalpus exiguus (Dejean, 1829)
Acupalpus flavicollis (Sturm, 1825)
Acupalpus luteatus (Duftschmid, 1812)
Acupalpus maculatus Schaum, 1860
Acupalpus meridianus (Linnaeus, 1767)
Acupalpus parvulus (Sturm, 1825)
Acupalpus suturalis Dejean, 1829
Anthracus consputus (Duftschmid, 1812)
Anthracus longicornis (Schaum, 1857)
Bradycellus verbasci (Duftschmid, 1812)
Bradycellus harpalinus (Audinet - Serville, 1821)
Bradycellus csikii Laczó, 1912
Bradycellus caucasicus (Chaudoir, 1846)
Dicheirotichus rufithorax (C. R. Sahlberg, 1827)
Trichocellus placidus (Gyllenhal, 1827)
Amblystomus niger (Heer, 1841)
Chlaenius vestitus (Paykull, 1790)
Chlaenius spoliatus (Rossi, 1790)
Chlaenius festivus (Panzer, 1796)
Chlaenius decipiens (L. Dufour, 1820)
Chlaenius nigricornis (Fabricius, 1787)
Chlaenius nitidulus (Schränk, 1781)
Chlaenius tristis (Schaller, 1783)
Chlaenius sulcicollis (Paykull, 1798)
Callistus lunatus Fabricius, 1775
Oodes helopioides (Fabricius, 1792)
Oodes gracilis A. Villa et J. B. Villa, 1833
Licinus hoffmannseggii (Panzer, 1803)
Licinus depressus (Paykull, 1790)
Licinus cassideus (Fabricius, 1792)
Badister unipustulatus Bonelli, 1813
Badister bullatus (Schränk, 1798)
Badister meridionalis Puel, 1925
Badister lacertosus Sturm, 1815
Badister sodalis (Duftschmid, 1812)
Badister dilatatus Chaudoir, 1837
Badister peltatus (Panzer, 1797)
- Badister collaris* Motschulsky, 1844
Panagaeus cruxmajor (Linnaeus, 1758)
Panagaeus bipustulatus (Fabricius, 1775)
Masoreus wetherhallii (Gyllenhal, 1813)
Perigona nigriceps (Dejean, 1831)
Lebia cyanocephala (Linnaeus, 1758)
Lebia chlorocephala Hoffmann, 1803
Lebia marginata (Fourcroy, 1758)
Lebia cruxminor (Linnaeus, 1758)
Lebia scapularis (Fourcroy, 1758)
Lebia humeralis Dejean, 1825
Demetrias imperialis (Germar, 1824)
Demetrias monostigma Samouelle, 1819
Demetrias atricapillus (Linnaeus, 1758)
Cymindis humeralis (Fourcroy, 1785)
Cymindis axillaris (Fabricius, 1794)
Cymindis scapularis Schaum, 1857
Cymindis variolosa (Fabricius, 1794)
Paradromius longiceps Dejean, 1826
Paradromius linearis (Olivier, 1794)
Dromius agilis (Fabricius, 1787)
Dromius angustus Brullé, 1834
Dromius fenestratus (Fabricius, 1794)
Dromius quadrimaculatus (Linnaeus, 1758)
Calodromius spilotus (Illiger, 1798)
Philorhizus quadrisignatus (Dejean, 1825)
Philorhizus sigma (Rossi, 1790)
Philorhizus notatus (Stephens, 1827)
Microlestes plagiatius (Duftschmid, 1812)
Microlestes corticalis escorialensis Brisout de Barnaville, 1885
Microlestes fissuralis (Reitter, 1900)
Microlestes minutulus (Goeze, 1777)
Microlestes maurus (Sturm, 1827)
Lionychus quadrillum (Duftschmid, 1812)
Syntomus obscuroguttatus (Duftschmid, 1812)
Syntomus foveatus (Fourcroy, 1785)
Syntomus pallipes (Dejean, 1825)
Syntomus truncatellus (Linnaeus, 1761)
Odacantha melanura (Linnaeus, 1767)
Drypta dentata (Rossi, 1790)
Polistichus connexus (Geoffroy, 1785)

A Bakony faunájából törölt fajok:

A korábbi publikációkban jelzett fajok közül többet is töröltem a bakonyi faunalistáról. A törölt fajokat és a törlés okait az alábbiakban részletezem.

Carabus montivagus blandus I. Frivaldszky, 1865

A Bakonyi Természettudományi Múzeum anyagának revíziója során összesen 4 példány került elő, melyek a *C. scabriusculus* fajok közé voltak sorolva. A példányokat Szőke Lajos, valamint Bezilla László gyűjtötte 1965. 08. 10-én Inotán, illetve Veszprémben. Ezeket az adatokat SZÉL és mtsai (2007) közzétették, szerintük ez az adat – mivel a faj eddig a Dunán-

túlról még nem került elő – megerősítésre szorul. Véleményem szerint téves lelőhelycédulázásról lehet szó, a példányok feltehetően a Gödöllői-dombságból származnak, amely Bezilla Lászlónak és Szőke Lajosnak kedvelt gyűjtőhelye volt.

***Carabus sylvestris redtenbacheri* Géhin, 1876**

Adatát CSIKI (1922) közli, majd DUDICH (1925) részletezi, de TÓTH (1973) már törli a Bakony faunalistájáról. A hazai *Carabus*-fajokat ismertető összefoglaló munkában sem szerepel (SZÉL et al. 2007). Valószínűleg téves lelőhelycédulázás során került e faj a szakirodalomba.

***Oreonebria castanea* (Bonelli, 1810)**

Tihanyi adatát CSIKI (1906a, 1946), SZÉKESY (1943) és TÓTH (1973) is közli. TÓTH (1973) szerint előfordulása újabb megerősítésre szorul. Valószínűleg ebben az esetben is téves cédulázásról lehet szó. Tihanyi adatát Szél Győző is kétségbe vonja (NAGY et al. 2004).

***Dyschirius pusillus* (Dejean, 1825)**

A faj bakonyi adatát TÓTH (1973) közölte, a példányokat Szél Győző revidálta, melyek a *Dyschirius laeviusculus* Putzeys, 1846 fajhoz tartozónak bizonyultak.

***Bembidion coeruleum* Audinet-Serville, 1821**

Ezt a fajt TÓTH (1973) közölte a Bakonyból. Hazánkban nem fordul elő, valószínűleg téves határozás nyomán került a Bakony futóbogaráiról íródott alapvetésébe (TÓTH 1973).

***Molops alpestris* Dejean, 1828**

„Z.-Tapolcza” előfordulási adatát KUTHY (1896) közli, érdekes, hogy ezt a régi adatot TÓTH (1973) alapvetésében nem említi. A faj jelenlegi határainkon belül nem honos (MLYNÁR 1977).

***Calathus mollis* Marsham, 1802**

Bakonyi adatait számos szerző közli (KUTHY 1896, WACHSMANN 1907, SZÉKESY 1936, SZÉKESY 1943, TÓTH 1973, 1979, 1980). A faj nem él hazánkban, adatai bizonyosan a *Calathus cinctus* Motschulsky, 1850 fajra vonatkoznak.

***Laemostenus punctatus* Dejean, 1828**

TÓTH 1973-ban közli Bakonysárkányról. A faj hazánkban nem él, adata a *Laemostenus terricola* (Herbst, 1784) fajra vonatkozhat.

***Harpalus politus* Dejean, 1829**

Hazai adatai téves határozás nyomán kerültek a szakirodalomba. Magyarországon a fajnak még nincs bizonyított előfordulása, a bakonyi példányok is más *Harpalus*-fajoknak bizonyultak (SZÉL 2006).

***Ophonus brevicollis* (Audinet-Serville, 1821)**

Hazánkban nem fordul elő, adatai az *Ophonus rufibarbis* (Fabricius, 1792) fajra vonatkoznak (SZÉL 2006).

Acupalpus notatus Mulsant & Rey, 1861

TÓTH (1973) Hévízről és Tihanyból közli. A Magyar Természettudományi Múzeum (továbbiakban MTM) *Acupalpus*-anyagát B. Jaeger revízió alá vette, az *Acupalpus notatus*-ként határozott fajok az *A. maculatus*, illetve az *A. parvulus* fajoknak bizonyultak. A fajnak egyetlen biztos hazai előfordulása ismert a Fertő-Hanság Nemzeti Parkból (SZÉL & BÉRCES 2002). Az MTM tihanyi példányaait B. Jaeger *A. maculatus*-nak határozta, a hévízi példányt nem találtam meg a gyűjteményben.

Amara strenua C. Zimmermann, 1832

Hazai adatai téves határozás nyomán kerültek a szakirodalomba (SZÉL 2006).

Amblystomus metallescens (Dejean, 1829)

Bakonyi adatait KUTHY (1896) és KUTASI (2001) közli. Az újabb revíziók nyomán ezek az adatok az *Amblystomus niger* (Heer, 1841) fajra vonatkoznak.

Plochionus pallens (Fabricius, 1775)

WACHSMANN közli Pápáról (1907), majd erre az egyetlen adatra többször is hivatkoznak (CSIKI 1908, 1946, TÓTH 1973). Ez a behurcolt futóbogárfaj azóta sem került elő, ezért töröltem a fajlistáról.

Calodromius bifasciatus (Dejean, 1825)

Adatát Pápáról CSIKI (1908) és TÓTH (1973) közli. A régi adatok kétesek, a faj újabb előfordulásáról pedig nem tudunk.

A Bakony faunájára új fajok:

Brachinus psophia Audinet-Serville, 1821

KUTHY (1896) *Brachinus psophia* Dejean (sic!) néven közöl adatot Berhidáról, azonban CSIKI (1908) határozójában megjegyzi, hogy a Magyarországról *B. psophia* név alatt közölt adatok, mind a *B. ganglbaueri* fajra vonatkoznak. Bakonyi előfordulásai: Olaszfalu, Zirc.

Dyschirius laeviusculus Putzeys, 1846

TÓTH (1973) eredetileg *Dyschirius pusillus* (Dejean, 1825) néven közölte e fajt, melyet később Szél Győző azonosított.

Bembidion azurescens Dalla Torre, 1877

Újabban több bakonyi településről (Vászoly, Döbrönte, Bakonygyirót) is kerültek elő példányai.

Agonum hypocrita (Apfelbeck, 1904)

Balaton-parti nádasokból (Balatonfüred, Csopak) parttaposással került elő.

Agonum duftschmidi J. Schmidt, 1994

Az *Agonum viduum* fajcsoport neveit a határozás nehézségei miatt a korábbi hazai szakirodalomban szinte mindig tévesen használták. A fajcsoport revíziója (SCHMIDT 1994) nyo-

mán kiderült, hogy a korábban egységesnek tartott *Agonum moestum* (Duftschmid, 1812) név valójában három igen hasonló fajt (*emarginatum* (=afrum)-*duftschmidii-permoestum*) takar. Ezáltal az ide tartozó fajok azonosítása még nehezebbé vált, jöllehet a legfontosabb határozókönyvek (HÜRKA 1996, illetve a Käfer Mitteleuropas Carabidae kötetének új változata (MÜLLER-MOTZFELD 2004)) átvették a határozókulcsot és az ábrákat. A Mátra Múzeum bakonyi adatai is *Agonum „moestum“* néven kerültek közlésre, a fajcsoport fajait nem különítették el (HEGYESSY & SZÉL 2002). A bakonyi példányok revíziójában Kődöböcz Viktor nyújtott segítséget.

Bakonyi előfordulások: Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonyszentkirály, Bakonyszentlászló, Balatonalmádi, Balatonszőlős, Balinka, Csopak, Dudar, Eplény, Hárskút, Herend, Isztimér, Kapolcs, Kislőd, Kővágóörs, Litér, Lovas, Mindszentkál, Monostorapáti, Nagyesztergár, Nagyvázsony, Nagyveleg, Németbánya, Olaszfalu, Öcs, Pannonhalma, Pápa-Tapolcafő, Pápakovácsi, Pécsely, Porva, Pula, Sáska, Sokorópátka, Somlővásárhely, Sümeg, Szentbékáll, Szentimrefalva, Tihany, Várpalota, Vászoly, Veszprém, Vonyarcvashegy, Zalaszántó, Zirc.

Agonum permoestum Puel, 1938

A Bakonyban jóval ritkább az előző fajnál, gyűjtötték parttaposással és fénycsapdázással is. Egyetlen bakonyi adatát 1998-ban közölték (KUTASI 1998a), a példány a revízió után az *A. duftschmidii* fajnak bizonyult. Bakonyi előfordulásai: Bakonykúti, Balatonalmádi, Csopak, Kővágóörs, Litér, Lovas, Nagyveleg, Zirc.

Harpalus melancholicus Dejean, 1829

TÓTH (1973) tévesen *Harpalus fuscipalpis* Sturm, 1818 néven közölte Fenyőfőről.

Összefoglalás

A jelenlegi összesített bakonyi faunalistán a Bakony futóbogár alapvetéséhez képest (TÓTH 1973) hatvannal több, összesen 390 faj szerepel. Ez a jelentős fajszám – ami a hazai fauna csaknem háromnegyede – a terület változatos élőhelyeinek és az intenzív kutatásoknak köszönhető. A korábban a Bakonyból közölt futóbogár fajok közül 15 faj előfordulását nem tekintem bizonyítottnak, ezeket nem vettem fel a listára. Gyűjteményi revíziók és az újabb gyűjtések eredményeképp 7 új fajt közöltem a tájegységből.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetemet szeretném kifejezni a Magyar Természettudományi Múzeum muzeológusának, Szél Győzőnek, aki egyes fajok revízióit végezte és segítségemre volt a problémás taxonok külföldi specialistákhoz való kijuttatásában is. Az *Agonum*-fajok revíziójában nyújtott segítségéért Kődöböcz Viktornak tartozom köszönettel.

Irodalom

- BÉRCES, S., SZÉL, GY., KÖDÖBÖCZ, V., KUTASI, CS., SZABÓ, K., FÜLÖP, D., PÉNZES, ZS. & PEREGOVITS, L. (2007): A magyar futrinka. In: A Kárpát-medence állatvilágának kialakulása – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 107-124.
- CSIKI, E. (1905): Újabb adatok Magyarország bogárfaunájához – Rovartani Lapok **12**: 119-120, 177-179.
- CSIKI, E. (1906): Magyarország bogárfaunája I. kötet 2. füzet – Budapest, 81-160.
- CSIKI, E. (1906a): Magyarország bogárfaunája I. kötet 3. füzet – Budapest, 161-240.
- CSIKI, E. (1907): Magyarország bogárfaunája I. kötet 4. füzet – Budapest, 241-352.
- CSIKI, E. (1908): Magyarország bogárfaunája I. kötet 5. füzet – Budapest, 353-544.
- CSIKI, E. (1922): Adatok Magyarország bogárfaunájához – Rovartani Lapok **26**: 39-45.
- CSIKI, E. (1944): Coleopterologische Notizen. III. – Fragmenta Faunistica Hungarica **7**: 45-51.
- CSIKI, E. (1946): Die Käferfauna des Karpaten-Beckens I. – In: TASNÁDI-KUBACSKA A. (ed.): Naturwissenschaftliche Monographien, **IV**. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 792 pp.
- DUDICH, E. (1925): Faunistikai jegyzetek. Első közlemény – Állattani Közlemények **22**: 39-46.
- HEGYESSY, G. & SZÉL, GY. (2002): A Mátra Múzeum bogárgyűjteménye, Carabidae (Coleoptera) – Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis **26**: 189-220.
- HORVATOVICH, S. (1974): Futóbogarak II. - Carabidae II. – Fauna Hungariae VI. kötet 4. füzet 114. Akadémiai Kiadó, Budapest 1-40.
- HORVATOVICH, S. (1980): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat Dunántúlról II. (Coleoptera) – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve **24**: 33-43.
- HORVATOVICH, S. (1982): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat Dunántúlról IV. (Coleoptera) – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve **26**: 19-31.
- HORVATOVICH, S. (1992): The small populations of Carabidae in Hungary I. The species with one locality – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve **36**: 9-11.
- HORVATOVICH, S. (2001): Somogy megye futóbogarainak (Coleoptera: Carabidae) katalógusa – Natura Somogyiensis **1**: 135-143.
- HORVATOVICH, S. (2002): Baranya megye futóbogár fajainak (Coleoptera: Carabidae) katalógusa – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve **44-45** (1999-2000): 25-32.
- HÜRKA, K (1996): Carabidae of the Czech and Slovak Republic – Kabourek, Zlín, 565.
- KUTASI, CS. (1997): A Bakony-hegység területére új futóbogárfajok (Carabidae) Veszprémvársány környékéről – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis (1993) **12**: 99-104. p.
- KUTASI, CS. (1998): Ritka futóbogarak (Coleoptera, Carabidae) a Keleti-Bakonyból – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis (1994) **13**: 63-72. p.
- KUTASI, CS. (1998a): Futóbogarak (Coleoptera, Carabidae) Litér környékéről – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis (1994) **13**: 73-87. p.
- KUTASI, CS. (1999): Ritka és jellegzetes Balaton-felvidéki bogárfajok (Coleoptera) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **14** (1995): 67-78. p.
- KUTASI, CS. (2000): Futóbogarak (Coleoptera: Carabidae) a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzetből – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis (1996) **15**: 93-100. p.
- KUTASI, CS. (2000a): Ritka futóbogarak a Bakonyban – A 12. Bakony-kutató Ankét (1998. IV. 24-26) előadás kivonatai, Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc 28-30. p.
- KUTASI, CS. (2001): Futóbogarak (Col.: Carabidae) vizsgálata a veszprémi Csatár-hegyen és környékén – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **18** (1999): 95-104.
- KUTASI, CS. (2004): A Kab-hegy környéki tavak és láprétek futóbogarai (Col.: Carabidae) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **21**: 97-110.
- KUTASI, CS. (2004a): A szegélyes futrinka (*Carabus marginalis decorus*) előfordulása a Bakonyban – Természetvédelmi Közlemények **11**: 281-284.
- KUTASI, CS. (2006): Fénycsapdával gyűjtött futóbogarak (Col.: Carabidae) a Keleti-Bakonyból – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **23**: 53-69.

- KUTASI, Cs. (2007): A steven turzásfutó (*Stenolophus steveni* Krynicki, 1832) Magyarországi elterjedése és élőhelyei (Coleoptera: Carabidae) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **24**: 81-86.
- KUTASI, Cs. & KÁDÁR, F. (2003): Fénycsapdával gyűjtött futóbogarak (Coleoptera: Carabidae) Csoepakról – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **20** (2001-2003): 107-112.
- KUTASI, Cs., MARKÓ, V. and BALOG, A., (2004): Species composition of carabid (Coleoptera: Carabidae) communities in apple and pear orchards in Hungary – Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica **39** (1-3), 71-89. p.
- KUTASI Cs., MARKÓ V. and BALOG A., (2005): Erratum to Cs. Kutasi, V. Markó and A. Balog: Species Composition of Carabid (Coleoptera: Carabidae) Communities in Apple and Pear Orchards in Hungary – Acta Phytopathologica et Entomologica Hungarica **40** (1–2), 197–198.
- KUTASI, Cs. & SÁGHY, Zs. (2002): A Bakony faunájára új és ritka bogárfajok (Coleoptera) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **19**: 43-52.
- KUTASI, Cs. & SZÉL, Gy. (2000): A vértesi Majkpuszta környékének futóbogarai (Coleoptera: Carabidae) – Folia entomologica hungarica **61**: 282-295.
- KUTASI, Cs. & SZÉL, Gy. (2006): Ground beetle assemblages of dolomitic grasslands in Hungary – Entomologica Fennica **17**: 253-257.
- KUTASI, Cs. & SZÉL, Gy. (2007): A fémkék bársonyfutó (*Ophonus gammeli* Schaubberger, 1932) hazai elterjedése és élőhelyei (Coleoptera: Carabidae) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **24**: 87-94.
- KUTASI, Cs. & SZÉL, Gy. (2007a): Futóbogár-együttesek faj- és egyedszámváltozásainak vizsgálata dolomityepeekben (Coleoptera: Carabidae) – Természetvédelmi Közlemények **13**: 223-232.
- KUTASI, Cs. & SZÉL, Gy. (2008): A *Pterostichus melas* (Creutzer, 1799), a *P. hungaricus* (Dejean, 1828) és a *P. incommodus* Schaum, 1858 előfordulása a Bakonyban – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **25**: 52-60.
- KUTHY, D. (1897): Coleoptera – In: PASZLAUSZKY, J. (ed.): A Magyar Birodalom Állatvilága (Fauna Regni Hungariae) – A Királyi Magyar Természettudományi Társulat, Budapest 213 p.
- LOKSA, I. (1966): Die Bodenzoozoologischen verhältnisse der Flaumeichen-Buchenwälder Südostmitteleuropas – Akadémiai Kiadó, Budapest 437. pp.
- MERKL, O. & VIG, K. (2009): Bogarak a pannon régióban. – Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága, B. K. L. Kiadó, Magyar Természettudományi Múzeum, Szombathely, 494 pp.
- MILYNÁR, ZD. (1977): Revision der Arten und unterarten der Gattung Molops Bon. (s. str.) (Coleoptera: Carabidae) – Folia entomologica hungarica **30**: 3-150.
- MÜLLER-MOTZFELD, G. (szerk.) (2004): Band 2. Adephaga 1: Carabidae (Laufkäfer). – In: FREUDE, H., HARDE, K. W., LOHSE, G. A. & KLAUSNITZER, B.: Die Käfer Mitteleuropas. Elsevier GMBH, Spektrum Akademischer Verlag (Heidelberg-Berlin), 521 pp.
- NAGY, F., SZÉL, Gy., VIG, K. (2004): Vas megye futóbogár-faunája (Coleoptera: Carabidae) – Praenorica Folia historico-naturalia **7**: 1-235.
- PAPP, J. (1968): A Bakony-hegység állatföldrajzi viszonyai – A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei **7**: 251-314.
- RETEZÁR, I. & SZÉKELY, K. (1999): Vászoly és környékének futóbogarai, cincérei (Coleoptera: Carabidae, Cerambycidae) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **14**: 79-104.
- ROZNER, I. (2005): Adatok a mindszentkáljai Öreghegy bogárfaunájához (Insecta: Coleoptera) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **22**: 113-144.
- SIROKI, Z. (1964): Adatok a Kárpát-medence bogárfaunájának ismeretéhez – Folia entomologica hungarica **14**: 261-269.
- SZÉKESSY, V. (1936): Adatok a Tihanyi félsziget xerotherm bogárfaunájának ismeretéhez. – Állattani Közlemények **33**: 149-157.
- SZÉKESSY, V. (1943): Die Koleopteren-Fauna der Halbinsel Tihany. A Tihanyi-félsziget bogárfaunája. – A Magyar Biológiai Kutatóintézet Munkái **15**: 358-399.
- SZÉL, Gy. (1996): Rhyssodidae, Cicindelidae and Carabidae (Coleoptera) from the Bükk National Park – In: Mahunka, S. (ed.): The Fauna of the Bükk National Park II. Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 159-222.

- SZÉL, GY. (1999): Carabidae (Coleoptera) from the Aggtelek National Park – The Fauna of the Aggtelek National Park, 151-170.
- SZÉL, GY. (2006): New ground beetle species in the Hungarian fauna (Coleoptera: Carabidae) – *Folia entomologica hungarica* **67**: 37-54.
- SZÉL, GY. & BÉRCES, S. (2002): Carabidae (Coleoptera) from the Fertő-Hanság National Park – The fauna of the Fertő-Hanság National Park, 2002, 379-399.
- SZÉL, GY., BÉRCES, S., KUTASI, CS. & KÖDÖBÖCZ, V. (2006): A magyar futrinka (*Carabus hungaricus* Fabricius, 1792) hazai elterjedése és élőhelyei – *Praenorica. Folia historico-naturalia* **9** (2006): 45-80.
- SZÉL, GY. & HEGYESSY, G. (1996): Adatok az Őrségi Tájvédelmi Körzet futóbogár faunájához (Coleoptera: Carabidae) – *Savaria, A Vas megyei múzeumok értesítője* **23**(2): 7-36.
- SZÉL, GY. & KUTASI, CS. (2003): Tihanyi élőhelyek bogárfaunisztikai vizsgálata – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **20** (2001-2003): 77-106. p.
- SZÉL, GY., KUTASI, CS., RETEZÁR, I. (2004): Újabb eredmények a Tihanyi-félsziget bogárfaunisztikai kutatásában – *Természetvédelmi Közlemények* **11**: 295-298.
- SZÉL, GY., RETEZÁR, I., BÉRCES, S., FÜLÖP, D., SZABÓ, K. & PÉNZES, ZS. (2007): Magyarország futrinkái. In: *A Kárpát-medence állatvilágának kialakulása – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest* 81-106.
- TÓTH, L. (1968): Adatok a Balatonfelvidék bogár (Coleoptera) faunájához. – *A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei* **7**: 351-365.
- TÓTH, L. (1973): A Bakony hegység futóbogár-alkatú faunájának alapvetése (Coleoptera: Cicindelidae et Carabidae). – *A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei* **12**: 275-351.
- TÓTH, L. (1979): A farkasgyepűi bükkösök talajának ragadozó bogarai – *Veszprémi Akadémiai Bizottság Monográfiái* **10**: 100-102.
- TÓTH, L. (1980): A farkasgyepűi bükkös ökoszisztéma ragadozó (Carnivor) bogarainak vizsgálata a talajszintben – *A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei* **15**: 73-91.
- VÁNGEL, J. (1906): Adatok Magyarország rovarfaunájához IV. Coleoptera – *Rovartani Lapok* **13**: 10-42.
- WACHSMANN, F. (1907): Pápa és vidékének bogárfaunája – *Rovartani Lapok* **14**: 11-23.

Received June 5, 2009

Accepted September 12, 2009